

DOCUMENTE PRIVIND GREVA GENERALĂ DIN 1920 ÎN ORAȘUL ȘI REGIUNEA CLUJ

Greva generală din octombrie 1920 a fost prima grandioasă acțiune a mișcării muncitorești din România, în care clasa muncitoare a acționat în mod unitar pentru prima oară din toate părțile țării. În acest timp contradicțiile economice, sociale și politice erau extrem de ascuțite. — Avântul de luptă al maselor, care în decursul anilor 1918 și 1919 s-a manifestat într-un șir de greve, s-a menținut și s-a întărit în cursul anului 1920, cu toate că guvernele burghezo-moșierești (conduse de liberali, iar din martie 1920 de generalul Averescu), au declanșat o puternică contraofensivă împotriva clasei muncitoare.

Mișcarea muncitorească a cunoscut în această perioadă un puternic avânt revoluționar. Muncitorimea orașului Cluj a avut și ea o parte însemnată în greva generală. În acest timp Clujul a avut o importanță deosebită în mișcarea muncitorească, deoarece organele de conducere ale Uniunilor Sindicale și ale Partidului Socialist pentru Transilvania aveau sediile la Cluj.

Influența grupurilor comuniste și a socialiștilor de stînga era însemnată în rîndurile muncitorilor, cu toate că posturi importante de conducere erau ocupate de o serie de elemente reformiste și oportuniste.

Rolul jucat de muncitorimea din Cluj a fost larg tratat în mai multe lucrări. Cu ocazia cercetărilor întreprinse asupra istoricului grevei generale din Cluj am descoperit o serie de documente cu privire la desfășurarea grevei generale din Cluj și în alte orașe, documente care se păstrează în Arhiva Procuraturii Regionale Cluj. Printre documente se află dispozițiile guvernului pentru împiedecarea izbucnirii grevei generale și pentru reprimarea ei, în caz dacă totuși aceasta izbucnește. Se găsesc o serie de dispoziții locale ale procurorului general pentru arestarea conducătorilor grevei, pentru percheziții domiciliare, pentru închiderea și sigilarea localurilor sindicale, pentru trimiterea în fața tribunalelor militare a conducătorilor, precum și telegrame cifrate despre grevele din raza orașului Cluj, Turda, Uioara, Alba Iulia, Bistrița, regiunea minelor de aur.

Din aceste documente arhivistice de data aceasta publicăm numai o parte, subliniind importanța lor pentru cunoașterea mai amplă a grevei generale. Accentuăm totodată că aceste documente exprimă și ilustrează exclusiv punctul de vedere al organelor represive ale regimului burghezo-

moşieresc. Excepție fac numai cele trei articole reproduse din „Tribuna Socialistă“ care arată starea de spirit a muncitorimii în preajma grevei generale, precum și manifestul, respectiv comunicatul conducătorilor grevei*.

L. JORDÁKY

Mișcarea ceferiștilor din Ardeal și Banat

In fața unei greve generale

Săptămîna trecută reprezentanții muncitorilor de la căile ferate din Ardeal și Banat s-au întrunit la Cluj spre a se înțelege ce au de făcut față de situația imposibilă în care au ajuns în timpul din urmă, după ce cererile lor de îmbunătățire a situației materiale au fost respinse din partea guvernului.

S-a constatat că lucrătorii căilor ferate trăiesc din salarii lunare de 400—500 lei, ceea ce nu le ajunge nici pentru procurarea celor mai de trebuință lucruri. Înainte de a se face schimbul coroanelor, salariul acesta făcea 1200—1600 coroane, din care se mai puteau ajutara întrucîtva, azi însă cînd scumpetea în unele privințe s-a urcat chiar, salariile de 400—500 lei nu mai corespund nici ca mai înainte.

Conferința a luat la cunoștință raportul comitetului central, care a intervenit atît la secretariatul general din Cluj, cît și la Ministerul comunicațiilor din București, însă n-a putut obține nici un rezultat.

S-a hotărît a se aduce la cunoștința guvernului că muncitorii căilor ferate nu-și mai iau răspundere pentru serviciul ce-l fac, căci flămînzi nu poți depune munca întreagă. Iar întrucît guvernul nu va grăbi a îndrepta stările, lucrătorii ceferiști se vor simți siliți a intra cu toții în grevă sau spre a ieși din serviciul căilor ferate, căutîndu-și ocupație într-altă parte.

Atragem atențiunea guvernului asupra acestui fapt și pretindem ca-n interesul bine priceput al statului să reguleze fără amîinare chestia salarizării lucrătorilor de la căile ferate.

Tribuna Socialistă, Organul Partidului Socialist din Ardeal și Banat. Anul XVI, nr. 39 din 26 sept. 1920, pag. 2.

Ultimul cuvînt

Din toate unghiurile țării neconținut ne vin plîngerile și strigătele de durere și disperare ale tovarășilor. O teroare albă, nebună și îndîrjită s-a pornit din partea autorităților din provincie împotriva mișcării noastre, întocmai ca-n Ungaria lui Horthy și-n Rusia țaristă muncitorii sînt prigoșiți, bătuți, arestați și batjocoriți pe simplu motiv că ajungînd la conștiința de sine s-au organizat, au devenit socialiști.

La *Baia-Mare* autoritățile civile și militare, în special însuși teribilul colonel Assian terorizează muncitorii din întreaga regiune. Fără nici un motiv au arestat pe conducătorii muncitorimii de acolo, escortîndu-i la Șimleul Silvaniei. Delegatul nostru, al centrului, ce l-am trimis la fața locului spre a aplana conflictul, a fost bruscat și

* Documentele sînt publicate în forma lor grafică originală.

arestat în două rînduri; la Capnic și la Baia-Mare, iar jandarmii l-au maltratat în mod oribil și n-a fost pus pe picior liber decît numai după ce muncitorimea a hotărît a intra în grevă.

În *Satu-Mare* tot asemenea fără nici un motiv au fost arestați conducătorii muncitorimei, Șeful Siguranței de aici, sadistul Kővári Demeter ține arestați de luni de zile pe alți doi muncitori, cătîndu-i în fiecare zi, cu toate că atît Curtea Marțială cît și tribunalul din Satu-Mare au sacat orice acuză contra lor. Soarta acestor oameni este disperată. Sănătatea li s-a ruinat și nu-și vor mai putea suporta mult timp nenorocita viață.

La *Murăș-Uioara*, unde muncitorii în majoritatea lor sînt români, arestările, bătăile și denunțările sînt la ordinea zilei. Scriem la alt loc al gazetei despre brutalitățile săvîrșite aici față de muncitori cu prilejul grevei din urmă.

În *Valea Jiului*, de asemenea se întîmplă lucruri oribile cu toată suspendarea stării de asediu, autoritățile urmează mai departe cu procedeele lor teroriste. În fiecare zi alți și alți muncitori sînt arestați și bătuți. Sute de muncitori sînt arestați la diferite jocuri, suferind trista soartă a robiei. Însuși deputatul nostru tov. Iuliu Dascal, care a fost săptămîna trecută în această regiune, a fost bruscat și insultat din partea acestor autorități. Avem în mîna nenumărate constatări medicale, care dovedesc barbarismul ce domnește aici și se întîmplă neincetat contribuind la agitarea continuu a spiritelor, fapt ce la rîndul său este în detrimentul direct al producției.

În *Oradea-Mare* autoritățile de aici împiedică prin toate mijloacele organizarea economică a muncitorimei. Chiar și plata cotizațiilor trebuie anunțată totdeauna la autorități, cerîndu-se autorizație pentru acest scop. La fiecare caz poliția încasează pentru asemenea autorități cîte 60 de lei. Întruniri cu caracter pur profesional sînt interzise.

În *Alba-Iulia* poliția și autoritățile militare prigonesc, arestează și bat pe tovarășii noștri. Nu se admite activitatea organizațiilor.

În *Sighișoara* șeful siguranței stăpînește asupra întregului oraș. Localul organizațiilor a fost închis, conducătorii muncitorilor arestați și unii expulzați chiar din oraș.

În *Cluj* lucrătorii și lucrătoarele fabricii de tutun sînt terorizați cu armata și amenințați în tot felul spre a părăsi organizația.

Doisprezece funcționari de la poștă au fost destituiți din serviciu pe simplul motiv că s-au organizat în Uniunea noastră.

Pomelnicul atrocităților și ilegalităților s-ar putea continua pînă la nesfîrșit, *căci pretutîndeni în tot Ardealul și Banatul stările sînt aceleași.*

În zădar intervenim la autoritățile superioare, în zădar ne reușește a elibera pe această cale pe unii dintre tovarășii arestați, căci tot atunci cînd unul este pus pe picior liber, alți zece sînt arestați și bătuți. Ca o lavină uriașă se tot mărește, devenind tot mai îngrozitoare teroarea.

Se evidențiază tot mai mult că stăpînitorii urmăresc scopul de a gîtui cu desăvîrșire mișcarea muncitorească. Ei nu înțeleg sau nu vreau să înțeleagă spiritul vremii de azi. Ei nu observă cum în străinătate pretutîndeni, afară de nenorocita țară a teroarei albe ungurești, clasa muncitoare cîștigă tot mai multă influență, avînd cuvînt hotărîtor în conducerea trebilor statului. Și nu-și dau seama că prin procederea lor, prin subjugarea clasei muncitoare de la noi, periclitează chiar interesele cele mai mari ale țării. Ei nu înțeleg nimic, nu văd nimic, sînt mîrgîniți și orbi.

Dar clasa muncitoare nu mai poate suferi acest sistem. Nu mai putem și nu mai vrem să suferim ca-n România barbaria să stăpînească și prostia să guverneze!

Vrem o schimbare radicală!

Vrem în primul rînd să ni-se asigure dreptul de organizare și de întrunire.

Pretindem suspendarea imediată a stării de asediu nu numai pe hîrtie, ci-n realitate și eliberarea tuturor muncitorilor arestați!

Pretindem ca obiceiul brutal și barbar al autorităților de a bate și maltrata oamenii, obicei primitiv, scîrbos și necivilizat, să fie scos odată din aplicare!

Tar autoritățile renitenți, cari nu vor respecta aceste măsuri, să fie destituite și trase la răspundere ca vinovate de crimă împotriva demnității statului.

Toate aceste pretențiuni sînt izvorite din adîncul sufletului revoltat al muncitorimei ardeleno și bânățene.

Să știe stăpînitorii, cărora le spunem pe această cale și le-am adus aceste lucruri la cunoștință și printr-un memoriu, că muncitorimea nu mai poate răbda.

Cuțitul a ajuns la os! Și dacă guvernul nu este dispus sau nu este în stare ca prin folosirea tuturor mijloacelor ce-i stau la dispoziție să ia măsuri efective cari să schimbe de fapt stările insuportabile de azi, *muncitorimea organizată* — și trebuie să se știe că întreaga muncitorime este organizată! — *va fi silită ca prin punerea în cumpănă a întregii sale puteri și greutăți să-și cucerească singură drepturile, libertățile și respectarea demnității sale omenești.*

Mult nu vom mai aștepta. Acesta este ultimul cuvînt, Guvernul să-și dea bine seama ce face, căci răspunderea urmărilor va cădea direct asupra sa.

Tribuna Socialistă, Organul Partidului Socialist din Ardeal și Banat. Anul XVI, nr. 40, din 3 oct. 1920, p. 1.

Muncitorimea întră în acțiune

Un memoriu al Comitetului Executiv al Partidului Socialist al Comisiei Generale a Sindicatelor din Ardeal și Banat către guvern

Comitetul executiv al partidului și Comisia Generală a Sindicatelor luînd în considerare provocările și abuzurile neconținute ale autorităților din provincie față de mișcarea muncitorească, precum și prigoana și maltratările conducătorilor mișcării, a hotărît să adune toate datele mai recente într-un memoriu, care să le înainteze apoi guvernului, aducîndu-i totodată la cunoștință că dacă nu se vor lua măsuri urgente pentru ameliorarea răului și nu se va introduce în noile provincii un sistem de guvernare mai blînd și mai omenesc, clasa muncitoare — care este victima sistemului de azi — va fi silită a se apăra singură față de autorități și față de puterea de stat însăși.

Acest memoriu dus la București de o delegație condusă de tov. deputat Iuliu Dascăl a fost înaintat prim-ministrului Averescu, ministrului de interne Argetoianu și ministrului muncii Trancu-Iași.

N-avem nici o speranță în bunăvoința acestor domni și forurile supreme ale muncitorimei nu de aceea le-a prezentat cererile clasei muncitoare închegate în memoriu pentru că ar avea credință că prin asemenea procedee s-ar putea ajunge la rezultat. S-a făcut însă acest lucru spre a ne justifica cu desăvîrșire în fața lumii întregi spre a dovedi că am mers cu îngăduința pînă dincolo de margini și numai în ultima disperare muncitorimea silită recurge la arma grevei generale.

Tribuna Socialistă, Organul Partidului Socialist din Ardeal și Banat. Anul XVI, nr. 40, din 30 oct 1920, pag. 2.

Manifestul greviștilor din Cluj
în cursul grevei generale.
Arh. Proc. Reg. Cluj. — Dos. 177/1920

Proletari din toate țările, uniți-vă!

TOVARAȘI!

MUNCITORI!

Lupta contra reacțiunii s-a început. Această luptă trebuie să se sfîrșească cu victoria noastră. Greva generală este arma cu care putem zdrobi tirania ciocoiască. Luați cu toți parte la grevă. Spuneți la toți muncitorii că acel este trădătorul fraților săi care lucrează pînă cînd guvernul nu îndeplinește cererile noastre drepte.

Nu Vă lăsați înduși în eroare de știri mincinoase!
 Conducătorii voștri lucrează și nu v-au părăsit!
 Trăiască Internaționala III-a!

Comunicatul nr. 1.

Tovarăși! Muncitori!

Greva generală s-a început azi dimineață în toată țara, atît în Regatul vechi, cit și în tot Ardealul, Banatul și Bucovina. Muncitorii tuturor atelierelor, fabricelor, minelor și căilor ferate au încetat lucrul. Lupta s-a început pentru cucerirea revendicărilor noastre cuprinse în cele șase puncte din memoriul înaintat guvernului.

Guvernul, în loc de a satisface cererile juste ale clasei muncitoare, a încercat să ne întimideze, mobilizînd pe loc lucrătorii de la căile ferate și din alte bresle. Acest ordin al guvernului, prin care se calcă în picioare libertatea muncitorului de a dispune singur de puterea sa de muncă, au și ajuns scopul. Greva este absolut generală și triumful va fi al nostru!

Muncitori! Tovarăși! Lupta trebuie urmată mai departe. Feriți-vă de agenți provocatori, cari pot compromite lupta noastră măreață.

Nimeni nu reîncepe lucrul pînă ce revendicările noastre nu vor fi îndeplinite. despre ceia-ce vă va înștiința

Comitetul de acțiune

Manuscris original la Muzeul de Istorie Cluj

Ordonanța Corpului VI. Armată, Comand.
 Trupelor de Vest, din 18 oct. 1920,
 pentru împiedecarea grevei ceferiști-
 lor. — Arh. Proc. Reg. Cluj. Dos. 177/1920.

ORDONANȚA

Pentru asigurarea circulațiunii trenurilor care a fost întreruptă prin părăsirea serviciului de către controlorii de tracțiune mecanici și fochiști compromițîndu-se astfel aprovizionarea populației, serviciul de tracțiune se va executa cu începere chiar de astăzi de către Regimentele de căi ferate. În acest scop se va lua următoarele măsuri:

1). Toți controlorii de tracțiune mecanici și fochiști din serviciul căilor ferate care aparțin contingentelor mobilizate, indiferent de corpurile cărora aparține, se vor prezenta conform art. 36 din regulamentul transporturilor Militare combinat cu art. 136 din regulamentul asupra mobilizării armatei, în termen de 24 ore, adică pînă marți 19 octombrie a.c. ora 13.

Cei din București la Regimentul 2 Căi ferate cazarma Geniului Cotroceni, iar cei din alte garnizoane la cercul de recrutare.

2). Toți controlorii de tracțiune mecanici și fochiști pînă la etatea de 65 ani, adică care conform art. 6 din lege de rechizițiuni sînt rechiziționabili ca specialiști se vor prezenta Regimentului 2 Căi ferate cazarma Geniului Cotroceni, pînă marți 19 octombrie a.c. ora 18.

3). Acei care nu se vor prezenta în termenul arătat la No. 1 și 2 vor fi ridicați cu forța publică și vor avea a-și dea seama în fața instanțelor justiției militare de neexecutarea ordonanței de față.

4). Direcțiunea Generală a CFR va dispune a se face în unire cu reprezentanții justiției o cercetare amănunțită pentru a se constata prin procesele verbale stricățiunile — eventual făcute de acei care au părăsit serviciul.

Se va constata în același timp care au fost instigatorii acestei mișcări contra legii.

5). Măsurile din această ordonanță nu se vor aplica aceluia care pînă mîine, marți, 19 octombrie ora 10 dimineața se vor prezenta de bună voie la serviciul lor.

6). Autoritățile polițienești vor lua cu ajutorul armatei măsurile de ordine pentru a se evita ori ce act de agresiune din partea celor care au părăsit lucrul și vor persista în această atitudine.

Președintele Consiliului de Miniștri
General (ss) Averescu

Ministru de Război
General (ss) Rășcanu

București 18 octombrie 1920.
Șeful de Stat Major C VI A.
Colonel ss. indescifr.

Nota a). Asemenea măsuri se vor lua și pentru controlori de tracțiune, mecanici și fochiști din serviciul căilor ferate din Ardeal și Banat în caz de grevă în acest teritoriu.

b). Toți funcționarii prevăzuți mai sus se vor prezenta în caz de grevă la Cercurile de Recrutare din localitățile respective iar funcționarii din stațiile Pisch, Teiuș, Cocerdea și Madefalva în care nu sînt Cercuri de Recrutare se vor prezenta la Garnizoanele respective unde se va găsi cîte un ofițer superior cu ajutoarele necesare dați de Comandamentele de Corp de Armată pentru a le înmîna cuvenitele ordine de mobilizare sau rechizițit ce sînt prevăzute în Ordonanță.

c). Funcționarii după ce li se va înmîna ordine de mobilizare sau rechiziție, vor fi însumați la Corpurile de trupe ce se vor hotări de către Corpurile de Armată, fiind apoi puși în serviciul căilor ferate și supuși obligațiunilor militare sub drapel.

d). Termenul în care se vor prezenta la Cercurile de Recrutare sau Garnizoanele respective este de 24 ore de la declararea grevei.

e). Punctul 3 din Ordonanță se va aplica tuturor acelora ce nu se vor prezenta de voie în termenul arătat la punctul d (din notă), toate celelalte puncte ale Ordonanței vor fi aplicate în caz de grevă întocmit No. 7033 din 18/X/920.

COMANDANTUL TRUPELOR DE VEST
GENERAL DE CORP DE ARMATĂ (ss) VAITOIANU

Arh. Proc. Gen. Cluj
Dos. 176/1920 (IV. 58/920).

Regatul României

Parchetul General al Curții de Apel Cluj
no. 1436—1920 — proc. gen.

Către

Judecătorul de Instrucție al Tribunalului

Cluj

Am onoare a Vă transpune în original apelul datat în Cluj la 19. octombrie al Sindicatului muncitorilor din Transilvania și Banat, care apel nu este subscris ci numai prevăzut cu ștampilele următoare: Uniunea Funcționarilor din Ardeal și Banat, Uniunea ceferiștilor din Ardeal și Banat centrala Cluj, Uniunea muncitorilor mineri și topitori din Ardeal și Banat centrala Cluj, Uniunea muncitorilor în fier și metal din Ardeal și Banat etc.

Fiindcă acest apel conține un ordin cuprins în 7 puncte, conform cărora toată muncitorimea este somată și terorizată ca greva generală îndreptată în contra guvernului și a siguranței Statului Român să se execute sistînd toată munca productivă, fără care viața de stat este pusă în imposibilitate, fiindcă după informațiile acum

noaptea, la orele 10 și jumătate permise, muncitorii de la Fabrica Renner sînt deja terorizați de cei care au ieșit din muncă seara la orele 8 ca să sisteze munca cu desăvîrșire, precum avînd informații și despre adunări secrete care de prezent sînt sub urmărire de Siguranță, și care au scopul ca pe toți muncitorii care ar fi învoiți a continua munca, să-i terorizeze și să-i facă imposibili a lucra, fiindcă toate acestea conțin criteriile delictului agitare prevăzut în §§ 171 și 172 al. 1 și 2.

Fiindcă conform informațiilor Siguranței la unii dintre cei înșirați se găsesc bani de propagandă și manifeste pentru propagandă, fiindcă subversează bănuiala că toate aceste mișcări ascunse sub masca socială și economică, sînt încercări de luptă pe viață pe moarte cu caracter politic, care subminează interesele acestui stat, stînd în serviciile bine cunoscute ale iredentismului minorităților.

Fiindcă astfel ori ce precauțiune și dispoziție legală este direct imperativ prescrisă organelor în drept,

În vederea tuturor acestora ce preced, am onoare a Vă face urgent următoare propunere:

Binevoii a ordona pe baza §§-lor 169—176 din Pr. penală a ordona perchiziția domiciliară și secestrarea corpurilor de delict, ca bani de propagandă și alte ce se văd a fi în legătură cu ordonarea acestei grevei generale în contra următorilor indivizi:

1. Iosif Jumanca, Iacob Klein, Iosif Csiszér, membrii în consiliul general al muncitorilor.

2. La individul cu numele Barkoczi, în str. Iuliu Maniu nr. 24.

3. La Csizmas Gejza la Sindicatul socialist atelierul căilor ferate.

4. la subpreședintele Hajdu Lajos la depozitul de mașini (fűtőház).

5. la secretarul Szász Lajos, str. Galamb.

6. la Bencze Lajos, șef de birou la CFR.

7. la socialistul cu numele Ungar.

8. și la alții care în urma acestor proceduri s-ar găsi compromiși ca instigatori la greva generală.

Binevoii toate obiectele de corpuri de delict, ce eventual s-ar găsi asupra acestor inculpați a le secestra și fără întîrziere comunicîndu-mi rezultatul și pe telefon am transpune dosarul pentru a Vă putea face noi propuneri în cauză.

Binevoii în fine a estinde aceste perchiziții și asupra localităților acelor uniunile ale căror ștampile se găsesc imprimate pe apelul secret al Sindicatului muncitoresc despre care sus am pomenit și care în original se anexează la această propunere.

Cluj, la 20 Noiembrie* 1920 seara la oarele 23 fără un sfert.

Procurorul general,
Dr. Cosma

Ștampilă.

Arh. Proc. Reg. Cluj
Dos. 177/1920

Poliția Orașului Cluj

Nr. 7224/920
Secret.

Raport informativ
din ziua de 21 octombrie a. c. ora 4 d. m.
D-lui Director General Tănăsescu

Am onoare a vă raporta că conducătorii sindicatelor muncitorilor au părăsit orașul lăsînd aici în oraș numai familiile lor. —

În capul sindicatelor au venit alții din alte localități. —

* [Datarea este greșită. Corect: 20 octombrie 1920].

Totdeodată raportez că am luat măsurile necesare pentru urmărirea și arestarea lor. —

Alăturat înaintez un tablou de conducătorii sindicatelor de muncitori.
Cluj, la 21 octombrie 1920.

Delegat cu conducerea Poliției
Cluj,
Consilier de secție,
S. Stoica

Ștampila

(România, Poliția de stat din
Cluj. Șeful Poliției.)
Către Parchetul Gl.

Vă transmit această adresă împreună cu anexa pentru executare.

Secretar Gl.
C. Tănăsescu.

22 oct. 1920.

Ștampila

(România. Ministerul internelor.
Secretariatul general din Cluj.)

Arh. Proc. Reg. Cluj
Dos. 177/1920.

Regatul României

Parchetul General al Curtei de Apel Cluj

No. 1440/920 proc. gen. Confid.

Către Poliția de Stat Cluj

Confidențial

În conformitate cu ordinul Ministerului de Justiție din București, ordin primit de noi, vă recerc ca de îndată și cu cea mai mare atențiune și sîrguință să dispuneți arestarea și escortarea la acest Parchet General a indivizilor menționați în nota alăturată ce ne-a fost dată de către siguranța statului din Cluj.

Însărcinarea se va da de către D-voastră celor mai buni agenți care vor lucra sub supravegherea unui ofițer de poliție.

În acest scop se vor forma mai multe echipe — grupe — care vor lucra în mod simultan pe toată întinderea orașului Cluj.

Dacă vreuna din adresele date nu ar corespunde cu aceea adevărată la care ar locui cel ce ar trebui arestat, ofițerul de poliție sau unul din agenții se-i stau la dispoziție se va pune în legătură imediată cu siguranța în scop de a putea afla adresa unde se află cel ce trebuie arestat.

Vă îndrum la cea mai desăvîrșită discrețiune și cer cu insistență zel și devotament pentru această operațiune.

Dată la parchetul nostru general din Cluj azi 22 octombrie 1920.

Procuror General
Cosma

Arh. Proc. Reg. Cluj
Dos. 177/920

Regatul României

Parchetul General al Curtei de Apel Cluj

No. 1440/920 proc. gen.

Domnule General,

Avînd o însărcinare urgentă aceea de a aresta pe capii mișcării greviste aflători în Cluj, deoarece această însărcinare am dat-o poliției care însă din diferite motive nu posedă numărul suficient de ofițeri de poliție și agenți necesari acestei operațiuni care implică urgență și operațiuni repezi exercitate în mai multe sectoare ale orașului;

Cu onoare Vă înaintez pe lîngă aceasta o notă dată de siguranță în care se cuprinde numele capilor greviști.

Și Vă rog să binevoiți a ordona Comendurei Pieții să dea un număr suficient de ofițeri și grade inferioare în scop de a conlucra cu poliția din Cluj o cit mai grabnică arestare a celor vizați.

Cluj, 22 octombrie 1920.

Procuror General
Cosma

Arh. Proc. Reg. Cluj
Dos. 177/1920

ROMANIA

Parchetul General al Curtei de Apel Cluj

no. 1443/920.

Către

Poliția de Stat

Cluj

Ca urmare la ordinul nostru cu no. 1440/920 în urma raportului informativ ce ați trimis Ministerului de Interne se înapoiază lista capilor greviști făcută de Dvoastră cu îndrumarea că și aceștia să fie arestați și escortați la acest parchet general.

Se va controla ca acele adrese și acei capi cari sînt menționați în ambele liste să nu fie urmăriți decît o singură dată.

Cluj, 22 octombrie 1920.

p. Procuror General,
indescifr.

Arh. Proc. Reg. Cluj
Dos. 177/1920.

ROMANIA

Parchetul General al Curtei de Apel Cluj

No. 1453

Către

Poliția de Stat

Cluj

Ca urmare raportului Dvoastră cu nrd. 7236 din 22 octombrie a.c. cu onoare se înapoiază tabelele înaintate dimpreună cu îndrumarea:

Întrucît cei cuprinși în acele tabele și cari sint trecuți ca muncitori și funcționari, bărbați de încredere ai fabricii „Renner“ ar face parte din organizațiunea sindicalistă sau ar fi agenți provocatori la greve, prin aceasta împiedecînd pe ceilalți muncitori cinstiți a-și face datoria, veți dispune imediata lor arestare și trimiterea sub escortă la acest parchet general, pentru a fi ascultați.

Odată cu trimiterea acestora ni se vor înainta și listele formate de Dv pe care ni le-ați trimis și pe care noi le anexăm aci.

Cluj, 23 octombrie 1920.

Procuror General,
Dr. Cosma

Arh. Proc. Reg. Cluj
Dos. 177/1920.

România

Parchetul General al
Curtei de Apel Cluj

Către

Comandamentul Corpului VI Armată

Cluj

Cu ocaziunea acțiunii greviste din ultimele zile, din cercetările ce au urmat în cauză fiind informați că parte din greviști, pe lângă călcarea legii conflictelor muncitorești, ar mai fi pasibili și pentru fapte care ating siguranța armatei și demnitatea ei.

Deoarece noi nu avem la îndemînă datele necesare ce ar fi utile în cauză, cu onoare se înaintează greviștii menționați în alăturatul tablou spre a putea fi interogați de Domnia Voastră. — Facem această trimitere deoarece aceștia, din informațiunile culese de noi, ar fi în legătură cu faptele sus amintite care ating armata.

Totdeauna cu onoare Vă aducem la cunoștință că împotriva acestora, pentru călcarea legii conflictelor muncitorești s-a pus de noi punerea în curgere a procedurii penale pentru infracțiunile ce ating această lege.

Cluj, 25 octombrie 1920.

Procuror General,
Dr. Cosma m.p.

Arh. Proc. Reg. Cluj
Dos. 177/1920.

România

Parchetul General al Curtei de Apel Cluj

Nr. 1479/1920

Către

Judecătorul de Instrucție al Tribunalului

Cluj

Am onoare a Vă transpune în original recercarea Secretariatului General al Inter-nelor din Cluj, care poartă nr. 49/83 din 25 octombrie 1920, împreună cu adresa Nr. 1192 din 24 Octombrie 1920 a Ministerului Lucrărilor Publice, Secretariatul Ge-neral din Cluj, împreună cu propunerea:

Binevoii a ordona pe baza procedurii penale, perchiziția domiciliară la Uniunea Ceferiștilor din Ardeal și Banat, care funcționează fără statute aprobate și care a fost cuibul instigațiilor pe baza cărora greva generală actuală s-a ordonat și s-a executat, fiindcă este bănuială că în localitatea acestei Uniuni se pot găsi multe date și obiecte compromitoare pentru conducătorii sindicaliști ai acestei Uniuni, propu-nera de mai sus este motivată.

Binevoii totodată a Vă pune în legătură cu Secretariatul General al Ministerului de Interne Cluj, pentru ca acesta, ca for competent, să ordoneze disolvarea acestei Uniuni și sequestrarea întregii averi ce eventual această Uniune ar avea asupra sa.

Cluj, la 26 octombrie 1920.

Procuror General,
Dr. Cosma m.p.

(Pe dos)

Nr. 1479/920; IV. 59/920. Cu anexele exp. 26/X, Joo
Ex. 26/X. Joo

Telegrame

Arh. Proc. Reg. Cluj
Dos. 177/1920.

(Intrat la Procuratura Generală Cluj — la 22 oct. 920, nr. 1439), (Telegramă cifrată. Prima pagină lipsește din telegramă.)

(pag. 2-a) și 84796 (sig. grlă a statului) stop în toate cazurile vetzi 81293 (proceda) 64266 (energic) și vetzi (54988 (cere) 74687 (jude de instrucție) să 48057 (arest) 65433 (eze) pe infractori rog priveghiași și luați măsuri 18450 pentru aducerea la înde-plinirea în coprinsul circumscriptziunii dstra = p ministru de justitie eugen bohe 47534 20 oct 920

(Textul telegramii Min. de Justiție către Proc. gen.)

Extraurzent ku prekadere

— dlor procurori grali de pe

langa kurtzile de apel din Cluj

București cca 217/21/10

Cheia circularilor a prefecturilor de judetee cu no 47533 de astazi am dat urmatorul ordin parchetelor din tzara: va atragem atentziune ca 88767 (grevele) ce sa 60337 (declarat) 45217 (acum) în urma la 53087 (CFR) calca dispozitziunile 48586—87636—83889 (articolului 16) din legea 57818—84089 (conflict-elor) de 77550 (muncă) publicată în monitorul oficial no 122 din 55717 (5) 84553 (sept) a.c. așa ca cei 88354 (vinovați) sau 65478 (făcuți) pasibili de sanctziunile prevazute in art. 62986 (27) și următori din acea lege consecință luatzi imediat 58264 (contact) cu 49591 (autorități) — le 45288 (administrative) care au primit instructziuni in acest sens și în de 45141 (acord) cu 64038 (ele) 81293 (procedați) conform legi (70433 (împotriva) celor care in 75554 (localitatea) au 79384 68767 (ordonat greva) adica au luat 76597 (măsuri) pentru ca 69169 (hotărîrea) de de 71748 (incetarea) 56422 (colectiv)-ă a 75674 (lucru)-lui să fie adusă 74758 72236 (in îndeplinire) stop va mai atrag atentzia ca si 45167 75137 (acte-le) de 95696 92529 96095 (sabo-taj) sunt 79995 (pedepsite) prin act 87243 (33) și următori și va rog in kazul kand asemenea 45167 (acte) vi se vor 84464 (semnala) sa luatzi in de acord cu 49591 (autorități)-le 45188 (administrative) toate masurile ce vetzi socoti necesare pentru a 48738 (asigura) 79369 (ordinea)

(Telegrama Min. Justiției către Primprocurori din Transilvania)

Extraurgent cu precadere
dlor primprocurori și procurori
ai tribunalelor din Ardeal

Cluj

București 319—206—21—1/15

Cheia circularilor a prefecturilor de judetee urmare telegramei 47533 din octomvrie in caz de 66337 (declarare) a 68767 (greve)-i 67842 (generale)-e probe datzi imediat de 45141 (acord) cu 49591 (autorități)-le 45288 — 63685 (administrative) la 48061 57558—86954, 69641—96017 92696—94558—96242 (arestarea conducătorilor socialiști) aflatzi în 75554 (localitate) cari sau 65476—88354 (făcut vinovați) de 53146 75333 57818 (călcarea legilor conflict)-elor 77553—64773 (muncitorești) chiar dacă printre 44891 (acești)-a sar 67572 (găsi) 79754 (parlamentar)-i întru cit 58931 (corpurile legiuitoare) fiind 71780—63685 (închise ei) nu pot beneficia de 94114 94799 96086—96221—79754—43510 (imunitatea parlamentară) totdeodată vetzi face 80075 (percheziționarea) în 75553—96481—56225 92559—95624 94579—96017 92646—94558—96220 (localitatea cluburilor) cit și la 63120—54926—48060 (domiciliul celor arestați) sesizînd orice 45167 (acte) vetz (67572 (găsi) referitoare la 68767 (grevă) stop 14832 = p ministru de justiție eugen bonache 307 x.

Dlui Procuror General Cluj

București 429. 25. 24/10.22.
Extra urgent cu precădere.

Cheia circularilor a prefecturilor de județ cu no. 325 din 24 oct. am dat parchetelor următorul ordin: vă atragem din nou atențiunea asupra telegramelor noastre cifrate no: 47634 și 307 din 20 oct. binevoiti a 70593. 57014 (proceda imediat) și fără 52117 (ezitare) de acord cu 33996 (autorități)-le 28788—50385 (administrative) și 65911 (comandamentele militare) la 3246 (arestarea) tuturor 43027 (comitetelor) de 56467 (greve) în special la 43027—63994 de 55467 dela 37987 (CFR) stop In general 64021 (luați) cele 64574, 50968 (mai energic)-e 65927 (măsuri) pentru a 33138, 73814, 68569-92539 (asigura restabilirea ordinii) stop Rog priveghiați și luați măsuri să fie adus la îndeplinire în cuprinsul circumscriptiei dvs = p. ministru de justiție eugen bonache nr. 326 din 24 oct. 920.

Telegramă urgent
No. 1434/920

Ordin circular parchetelor Alba Iulia, Bistrița, Dej, Deva, Sibiu și Turda.

Dispuneți ca zilnic să fim încunoștințați telegrafic de evenimentele și situațiunea grevei din județul Dvoastră.

Cluj, 22. oct. 920.

Procuror General,
Dr. Cosma

Exp. 23/X. Joó.

Dlui procuror general Cluj
Dej 1467 S 65 24 12

La ordinul nr. 1439/1920 raportez ca in județul Solnoc Doboca greva e spre încetare de prezent muncitori de la minele din băiuțiu sînt în grevă trenul „someșen“ szamosvölgyi vasut e in funcțiune față de indivizi aceia cari au ordonat greva am pus în curgere procedura penală Dej la 29 oct. 1920 = dr. andrei subst de procuror general.

Dela parchetul tribunalului bistrița la procuror general

Cluj

Bistrița 1921 S 27 28 12/50

ad no 1439/1920 raportez cumcă în județul bistrița năsăud la minele de aur de stat din valea vinului plasa rodna veche rupt greva generală între muncitori mineri muncitorii fiind mobilizați a refuzat primirea mandatelor de mobilizare am ordonat pe cale telefonică postului de jandarmi din rodna veche ca să aresteze și escorteze la parchet pe conducătorii și instigatorii muncitorilor greviști și totodată arestarea și celora muncitori cari a refuzat primirea mandatului de mobilizare despre rezultat voi raporta.

Bistrița la 27 octombrie 1920 Emil Bozac primprocuror

Dela parchetul tribunalului bistriț(a)
parchetul general Cluj

Bistrița 925 93 28 1/23.

ad no 1439/920 proc. gen. raportez cumca la minele crariele de aur din valea vinului ordinea e restituită toți muncitori de mine a preluat mandatele de mobilizare și toți a început lucrul în mine din motivul acesta am actat dela arestarea acestora muncitori susținind numai ordinul de arestare referitor conducătorilor și instigatorilor acestea 6 indivizi sînt deja arestați și după primirea lor voi escuta ordinul verbal primit de la dvoastre bistrița la 28 octombrie 1920 emil bozak primprocuror.

Tribunalul Cluj
mludas 380 S 58 130 8/20

(okt. 30)

Cu onoare vă rog să binevoiți a interveni locului cu drept pentru a fi liberat mai jos numiți fiind nevinovați inaint tia (?) mie după ordinele date dela mine în ziua 24 mellhart josif palian ludwig bodi joan precum serviciul se laude primit vara (?) între rupere = comd carei ludas pret major postar.

Preș. procuraturii generale Cluj
AlIulia 1524 43 28 12/25

În județ ordine zece persoane din Uioara predate curții marțiale pentru nesupunere la ordinul de chemare după comunicarea prefecturii 12 persoane arestate în roșia montana = alba iulia la 28 octobrie 1920. Dr. Gherman st. proc. gen.

Procuraturii generale Cluj
AlIulia 1283 49 24 10/30

Cu provocare la ordinul primit raportez ca după informațiunile primite s-a declarat greva la fabrica de soda din uioara și la o parte a muncitorilor din uioara abuzuri speciale nu sunt semnalate = Alba Iulia 24 X 1920 Dr. Gherman st. procuror general

Prez. Procuratura generală Cluj
AlIulia 1 1610 29 30 12/50

La parchet predate 11 arestați din uioara în județ liniște și ordine alba iulia la 30/X 1920.

Dr. German st. proc. gen.

Prez. Procuratura generală Cluj
Gyfvar 1 1463 15 27 2

În Uioara s-au arestat conducătorii grevei tot astfel și în Roșia Montana la minele de aur parchetului pînă în prezent îi s-a predat un singur. Alba Iulia la 27 oct. 1920.
dr. German st. proc. gen.

Procuratura generală Cluj
Gyfvar 1386 54 26 12 40

La fabrica de sodă din Uioara cei mai mulți muncitori s-au insinuat la lucru am dispus ca conducătorii și instigatorii să fie arestați la saline starea neschimbată acte de sabotaj nu se semnalează.

Alba Iulia 26/X 1920.

Dr. German st. proc. gen.

Procuratura generală Cluj
Alba Iulia 1339 50 25 1250

Raportez că la fabrica de soda din Uioara este greva generală la saline sînt în greva circa 300 muncitori am dispus arestarea a lor doua persoane fiind insumi la fața locului

Alba Iulia 25/10 1920

Dr. German subst. proc. gen.

Nr. 17/r/20 Parchetul general la curtea de apel Cluj

Deva 1861 + 71 + 25 + 5/10

La nr. 1439/920 — proc. gen. greva continuă în liniște la minele hunedoara gelariu govasdia calan in ziua de 3/10-a.c. la orele 8 au intrat in greva și muncitorii de la minele de aur gura barza valea morii ruda musariu sînt în liniște iar la minele de cărbuni tebia lucrează pînă în prezent

dr. Petru Stoina primproc, Deva

[Data de 3/10 este o greșeală. Probabil este 23/10. Din ștampila poștei se vede că telegrama a sosit la Cluj în 24 oct. 920]

Nr. 17/24/1920 — parchetul general la curtea de apel

Cluj

Deva 2213 —38 —29 —4/30—

No 1439/1920 — proc. gen. conf. buletinului de eveniment a comp. de jandarmi greva continuă în liniște fără nici o schimbare

= dr. Stoina primprocuror
Deva =

Deva 2078 9 151—28 nr. pers. 17/23 1920 proc. reg. parchetul general la curtea de apel Cluj = ad no 14397/1920 proc. gen. greva continuă în liniște totodată muncitorii de la minele Săcărîmbu mine de aur cu ziua de 26/rom 10 au intrat în grevă sînt însă în liniște

= dr. Stoina primprocuror Deva

dliu procuror gral al kurtzei de apel Cluj
bkrestii 1891 44 6 16 =

Ministerul fiind informat ka sa cerut punerea in libertate a kondukatorilor si instigatorilor la greva va rog sa luatzi masurile cuvenite pentru aplikare ku stri-tetze a tuturor masurilor legale pentru reprimirea grevei = ministru justitze gre-cianu 50722 5/11/920

(Intrat la Proc. Gen. Cluj la 8 nov. 1920 sub nr. 1617)

Prim procurori ai tribunalelor
-dlor procuror generali al curții de apel Cluj

bucurești 4701 159 12/11 12=

= cheia circularilor după 62516 (intervenirea) 46563 (curții) 65249 (marțiale) a 45092 (corpul)-lui 49775 (II) 32747 (armată) 78229 (tribunal) 75120 (secția) 79037 (III-a) la bucurești rog luatzi masuri ca parchetul și judecătorul de instructie daca urmaresc sau instruesc 52456 (faptele) 58111 (imputate) o asemenea din 79717 (următori) 49784 (25) 75258—83715—83696 (semn-ăt-ari) ai 79531 (ultimat)-lui 66753—85097 (muncitorilor) către 55949 (guvern) 82766 85221 r 84141—84040—86742 (Teodor Ior-da-che-cu) 82510—83754—85217—83683 (Mihail Bal-me-anu) 85690—85217—86742 (Lud-ine-scu) 84920—83699—83778—84045—87036 (Har-as-bel-ci-ne) 82428 82377 (Ion Grigorescu) 82549 (Ne-goită) 83959—84141—86462 (Bu-da-ra) 84189 (Dsa) nr 82323 (Ganescu) 81717 (Bivolaru) 86596—84563 (Sa-fir) 83678—83641—86048—86920 (An-ag-nos-te) (Ion) 45924 (Ion Croi-tor)-u 82416 82421 (Iancu Iliescu) 82725 85235 85614 (Stan-is-lau) 85430—86778 85452—

85835—83983 (Iosif Ju-man-ca) 82815 (Victor) 83954—84510 (Brat-fal)-eanu 85260—84077 84070—85215 (Iacob Cla-in) 85430—86778 84045—86759 (Iosif Ci-ser) 83715 85611 83767 37122 (At-las Be-briciu) 86470 86986 (Rai-ter) 84675 85215 84682 (Geist-lin-ger) 85676 86237 84653 84239 (Lom-olf Gai-dosch) 82677 82044 (Romulus Dan) 82725 85235 85611 82815 (Stan-is-las Victor) 84048 (cu) să se 84165 (de) 86745 86772 86743 87531 (se-si-ze-ze) în favoarea acelei 46563 (curte) înaintîndul 28658 (aci) ele și 60589 (indivizi)-i; ne veți comunica de urmare = p. ministru Justiției bonache 51697 =

(Inregistrat la proc. gen. Cluj în 14 nov. 1920 sub nr. 1666)

Arh. Proc. Reg. Cluj
177/1920

România
Ministerul de Interne

26003/920
Strict secret
Confidențial

Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale

Serviciul Central

No. 11132 — 24. X. 920

Domnule Secretar General

Avem onoare a vă înainta alăturat în copie telegrama Direcției Poliției și Siguranței Generale No. 51584 din 22/X.920 spre știința și dispoziție.

Subinspector General
indescifr. m.p.

Șeful Serviciului
Cosma m.p.

Stampila

(Ministerul Interne, Serviciul special de siguranță. Serv. Centr.)

Dsale domnului Secretar General al Justiției — Cluj

Copie

Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale București

În ziarul Socialismul nr. 229 din 13 octombrie cor. în prima pagină se află publicat Ultimatumul muncitorimei către guvern. Rezoluția Consiliului General al Partidului Social și al mișcării Sindicale din întreaga țară este considerată de parchetul de aici și Autoritățile militare ca un îndemn direct la grevă și instigare ceea ce a determinat arestarea celor ce au semnat acest Ultimatum ca reprezentant vechiul Regat și vechiul Regat și trimiterea lor în judecată pe baza artic. 16, 26 și 33 din legea care reglementează conflictele muncii. Cum odată cu cei arestați aci au semnat același ultimatum pentru Ardeal și Banat Jozsef Jumanca, Victor Bratfaleanu, Iacob Klein, Jozsef Ciser, Atlas Bebriki, Reiter Geistlinger, vă rugăm a supune aceasta dispoziției luate în capitala organelor judecătorești respective spre a dispune cele ce va găsi cu cale. Directorul General al Siguranței statului (ss) R.P. Voinescu 22 octombrie 1920 Nr. 51584.

(pe dosul) Ministerul Justiției Secretariatul General Cluj

Intrat la 24 oct. 1920 Nr. 26003 secția 1 anexe.

1920 pres. just.

In original Dlui proc. gen. Cosma, Loco.

I. 9703/1920.

Telegrama Subinspectorului General de Siguranță Cluj cu No. 11030
din 19 X 1920 către Serviciul Special de Siguranță Brașov
înregistrată sub No. 3427 — 20 X 1920

Ca urmare ordinului nostru circular nr. 10964, vă comunicăm: greva generală va izbucni în Transilvania și Banat în noaptea de miercuri spre joi, după orele 12, adică 20 spre 21 l.c. la căile ferate, iar la celelalte bresle joi dimineața.

De la centrul sindicalist Cluj s-au trimis în toate centrele muncitorești plicuri confidențiale cu instrucțiuni relative la grevă. Dispuneți arestarea acestor emisari, iar la sosirea lor în gară și deținerea pînă la noi dispozițiuni. Să fiți în perfectă legătură cu autoritățile militare și civile pentru luarea măsurilor necesare urgente. Intrunirile sînt interzise, procesiunile pe străzi oprite. În caz de turburări sau agitații veți dispune de comun acord cu autoritățile menționate ca agitatorii și turburătorii ordinei să fie imediat arestați. De la primirea prezentului ordin veți pune oameni capabili și destoinici la serviciul telefonic, care va funcționa permanent ziua și noaptea.

Veți transmite prezentul ordin subcentrelor, direct serviciilor Dv. cu care veți fi de asemenea în permanentă legătură.

ss Dr. Bianu Subinspector General

Arhivele Statului Brașov
Prefectura județului Brașov dos. 1920—1936

Nr. 1317/920
adm.

Domnule Prefect
Bistrița

Pretura plasei Rodna veche

Vă raportez că muncitorii de la minele coriali (de stat, n.n.) și particulare au reluat lucrările încă de la începutul lunii curente.

La minele coriali lucrează de prezent toți muncitorii, afară de instigatorii grevei, cari au fost deținuți.

La minele particulare de pe „Anieș” lucrează cu 40, iar la cele de pe „Cobășel” cu 20 muncitori numai pentru susținerea minelor.

După informațiile cîștigate de la șefii minelor particulare, lucrările de la această mine le vor sista în lipsă de bani și fiindcă lucrează cu deficit, neputînd valoriza materialul exploatat.

Rodna veche la 19 noiembrie 1920.

primpretor (indescifr.)

Arhivele Statului Filiala Bistrița
Fond: Prefectura nr. inv. 28, doc. nr. 2334.

Telegramă

către Prefectura județului Bistrița-Năsăud
24 oct. 1920

Raportez că intrînd toți minerii de aici în grevă atît cei de la minele coriale (de stat, n.n.) cît și cei de la minele particulare de pe Anieș și Cobășel garnizoana a dispus mobilizarea lor pe loc ordinele de mobilizare au și sosit spre înmînare totodată raportez că stabilimentele minelor s-au pus sub paza militară

Primpretorul Plasei Rodna veche

Arhivele Statului Filiala Bistrița, Fond: Prefectura nr. inv. 28 doc. nr. 2114.

Telegrama

către Prefectura județului Bistrița-Năsăud, 22 oct. 1920.

Raportez că serviciul minelor de stat din loc a anunțat că minerii de ieri seara au intrat în grevă măsurile preventive s-au luat de altcum liniște raport urmează
Primpretorul Plasei Rodna veche

Arhivele Statului Filiala Bistrița, Fond: Prefectura nr. inv. 28 doc. nr. 2099.

Comandamentul Sectorului Dej
nr. 482, 22 X 1920

Către

Prefectura jud. S. Dobica

Binevoii a dispune să se comunice Comandamentului acestui sector toate evenimentele din județ pentru a se putea astfel lua măsurile necesare pentru prevenirea și reprimarea tuturor grevelor și atentatelor la siguranța statului la timp.

Totodată Vă rugăm a dispune ca cel puțin 10 căruțe să fie pregătite ca în orice moment să putem transporta trupa necesară în localitățile unde va fi nevoie.

Vă aducem la cunoștință că pentru Bistrița s-a trimis paza necesară și din clipă cînd ajung acolo instituția va fi militarizată.

Comandamentul Sectorului Dej
Lt. colonel (indescifr.)

Arhivele Statului Filiala Dej, Fond: Prefectura jud. Solnoc-Dobica, nr. de păstr. 4284/920.

Către Prefectura jud. Solnoc-Dobica

Dej

Avem onoare a vă aduce la cunoștința D-voastră că în ziua de 25 — VIII — a.c. au ținut o adunare socialiști sindicatul comercianților.

La această adunare s-a vorbit despre organizarea sindicatului și spunînd că este destul de tare sindicatul comercianților așa că dacă nu le vor urca salariul, vor declara grevă. În ziua de 26 VIII. a.c. vor convoca o nouă adunare și în 27 l.c. vor înainta memorandumul tuturor comercianților, care au în prăvălia lor calfe și ucenici. La caz că se va respinge cererea lor, cu data de 28 l.c. vor declara grevă și nu vor începe lucrul pînă ce nu li se va satisface cererile lor.

E vorba și de o grevă generală în Dej în caz că nu se va îndeplini dorințele lor.

Șeful Serv. Special de
Siguranță Dej

Arhivele Statului Filiala Dej, Fond: Prefectura județului Solnoc-Dobica, nr. de păstrare 3516/920.

Telegramă

Ministerul de Interne

București

La ordinul nr. 303 din 19 octombrie 1920, Vă raportează că în urma măsurilor luate serviciul pe căile ferate, la uzinele electrice, apeduct, minele de sare e normal.

La minele de aur din Băiuțiu marea parte a muncitorilor lucrează cu excepția unei părți disparente, cari au fost 48 926 i 92 346.

In general greva a încetat pe întreg teritoriul județului.

Dej 26/X. 920.

D. Barbu
prefect

Arhivele Statului Filiala Dej, Fond: Prefectura județului Solnoc-Dobîca, nr. de păstrare 4235/920.

Telegramă

Către Prefectura județului Solnoc-Dobîca

28 X 1920

Cu onoare vă raportez că în ziua de azi se escortează la prefectură capii greviștilor din Strâmbu Băiuțiu la număr zece indivizi.

Fekete pretor
Lăpușul unguresc

Arhivele Statului Filiala Dej, Fond: Prefectura județului Solnoc-Dobîca, prefect — confidențial, nr. de păstrare 263/1920.

Telegramă

Către Prefectura județului Solnoc-Dobîca

27 X 1920

In urma raportului făcut de secretarul nostru al cercului Strâmbu cu onoare vă raportez că muncitorii din Strâmbu au reluat deja lucrul pe cînd muncitorii de la băile de aur din Băiuț sînt încă în grevă. De prezent se află la fața locului în Băiuț dl. primprocuror, șeful siguranței de stat din Dej și o companie de militari.

Fekete primpretor
Lăpușul unguresc

Arhivele Statului Filiala Dej, Fond: Prefectura județului Solnoc-Dobîca. Prefect-confidențial, nr. de păstrare 263/1920.

Telegrama, no. 2074/920, Către Prefectura Jud. Soln. Dob. Dej 25 X 920.

In urma raportului făcut de secretarul nostru din Strîmbu cu onoare raportez că atît în Băiuț cît și în Strîmbu greva continuă. Muncitorii sînt mobilizați și au fost provocați de compania de militari esmiși la fața locului ca luni în 25 octobre să se apuce de lucru.

DOCUMENTS REGARDING TO THE GENERAL STRIKE IN THE
YEAR 1920 AT CLUJ AND IN CLUJ REGION

(Summary)

The general strike of October 1920 was the first great action of the working movements of Rumania, in which the working class had actioned unit in the whole country. In that years one of the principal centers of the working movement was Cluj, with a great number of workers and trade-unions. In the upper collection there are published a series of documents of the repressive organs from Cluj, Bistrița, Dej, Turda, Alba Iulia, Uioara, Sibiu, Brașov etc. In other side there are printing some documents of the working class what show the spirit of the proletariat.